

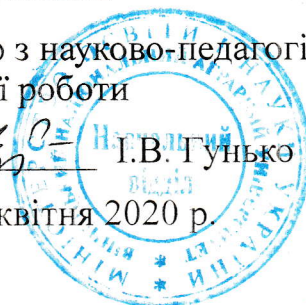
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 І.В. Тунько

від « 28 » квітня 2020 р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ»**

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Наукового товариства
студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених ВНАУ

Протокол №8

від « 23 » березня 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради
факультету агрономії та лісівництва

Протокол №10

від « 25 » квітня 2020 р.

Вінниця 2020

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Лектор: Холодова Ольга Олексіївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри історії України та філософії ВНАУ.

Контакти: електронна адреса: kholodova.oa@gmail.com Моб.т. 096-436-01-56

Години прийому та консультацій: понеділок 9.30-11.30

Розміщення кафедри: м. Вінниця, вул. Пирогова, 5, корпус 5, 3 поверх, ауд. 538.

2. Опис навчальної дисципліни

«Теоретико-методологічні проблеми психології» - ОНП - 201 – Агрономія.

Кількість кредитів ЄКТС – 5; кількість годин – 150 годин, у тому числі 32 аудиторних години: лекції – 16 год., практичні -16 год., 118 годин самостійної роботи.

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів отриманих студентами, які навчались за програмою академічної мобільності неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Передбачено розробка аудіо-курсу, дистанційних online курсів для здобувачів з особливими освітніми проблемами інклюзивної освіти.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання – один семестр, IV семестр.

Згідно розкладу - <http://81.30.162.30/time-table/teacher?type=0>

4. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

«Теоретико-методологічні проблеми психології» - дисципліна за вибором циклу загальної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Інформаційні технології в наукових дослідженнях» «Українська мова в науці», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Філософія»;

Дисципліна «Теоретико-методологічні проблеми психології» є складовою частиною загальної системи знань із професійної підготовки майбутніх викладачів вищих закладів освіти. Вивчення курсу «Теоретико-методологічні проблеми психології» у закладі вищої освіти органічно продовжує формування особистості фахівця, сприяє формуванню професійної компетентності.

Після завершення вивчення курсу здобувачі набувають **програмні компетенції та програмні результати навчання:**

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні наукові задачі та проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та виборів методів досліджень для вивчення агрономічних наук (відповідно до спеціалізації) у різних просторово – часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних в умовах глобальної інформатизації.

Загальні компетенції:

ЗК 3 Оволодіння методами використання новітніх інформаційних технологій.

ЗК4. Набуття психологічної стійкості щодо поведження в колективі.

ЗК5. Набуття здатності реагувати на нестандартні ситуації професійного та особистого характеру.

ЗК6. Оволодіння навичками щодо підготовки та проведення навчальних занять (педагогічною діяльністю).

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК1. Вміння виявляти проблему, аналізувати і розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які допоможуть вирішити мету власних досліджень, глибоко переосмислювати наявні та створювати нові цілісні знання та/або професійні практики.

ФК10. Вміння брати участь у критичних діалогах, наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію та проявляти ініціативу щодо впровадження у виробництво результатів дисертаційного дослідження.

ФК12. Оволодіння знаннями та навичками дотримання норм наукової етики і академічної доброчесності.

Програмні результати навчання

РН4. Встановлення стійкої психіки особистості під час педагогічної, наукової та виробничої діяльності, а також при вирішенні спорів.

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни. Надати слухачам цілісну і логічно-послідовну систему знань про теорію і методологію психології, її загальні теорії, загальні принципи в психології та її базові категорії та проблеми.

5.2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у створенні необхідних умов для забезпечення методологічної та теоретичної грамотності аспірантів, що відображається у розумінні ними специфіки методології науки та психологічної практики, її цілей та функцій, її співвідношення з філософською гносеологією, епістемологією та філософією науки.

5.3. Завдання вивчення навчальної дисципліни

Завдання навчальної дисципліни полягають в ознайомленні із сучасними теоретико-методологічними проблемами психології, поглибленні та розширенні знань аспірантів про основні поняття методології науки та загальний категоріальний апарат психології, а також засвоєнні зразків та оволодіння навичками методологічного та теоретичного мислення, закріплення уявлення про структуру психології як системи знань, сформувані уявлення про парадигми психологічної науки (проблеми предмету, методу, пояснення).

5.4. Зміст навчальної дисципліни.

Тема 1. Методологічні та теоретичні основи психології

Тема 2. Психологічні теорії особистості. Психоаналіз З. Фрейда

Тема 3. Психодинамічні теорії особистості А. Адлера, Е. Фромма, К. Хорні

Тема 4. Біхевіористичні та гуманістичні теорії особистості

Тема 5. Методологія психічних властивостей

Тема 6. Пізнавальні психічні процеси

Тема 7. Спілкування та управління конфліктами

Тема 8. Соціальні відносини та їх методологічні проблеми.

Лекційні заняття проводяться за методиками: Бесіда; Співбесіда; Пояснення; Ділова гра; Метод проблемного навчання; SWOT-аналіз як метод розвитку аналітичної діяльності; Інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій (Google- презентації).

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	пр	лаб	інд	с.р.		л	пр	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Атестація 1													
Психологія і методологія													
Тема 1. Методологічні та теоретичні основи психології	17	2	2			13	19	2					17
Тема 2. Психологічні теорії особистості. Психоаналіз З. Фрейда	20	2	2			16	20		2				18
Тема 3. Психодинамічні теорії особистості А. Адлера, Е. Фромма, К. Хорні	19	2	2			15	18						18
Тема 4. Біхевіористичні та гуманістичні теорії особистості	19	2	2			15	18						18
Разом	75	8	8			59	75	2	2				71
Атестація 2													
Психічні властивості і процеси людини та соціально-психологічна взаємодія													
Тема 5. Методологія психічних властивостей	18	2	2			14	18		2				20
Тема 6. Пізнавальні психічні процеси	18	2	2			14	19						15
Тема 7. Спілкування та управління конфліктами	19	2	2			15	20	2					18
Тема 8. Соціальні відносини та їх методологічні проблеми	20	2	2			16	18						18
Разом	75	8	8			59	75	2	2				71
Усього годин	150	16	16			118	150	4	4				142

6. Самостійна робота аспіранта

Самостійна робота є основним засобом оволодіння здобувачем навчального матеріалу у вільний від обов'язкових занять час.

Обов'язкова самостійна робота аспіранта включає:

- самопідготовку до лекційних та практичних занять;
- опрацювання нового та повторення раніше вивченого теоретичного матеріалу;
- виконання завдань, які виносяться на самостійну роботу: підготовка інформаційного повідомлення в усній, письмовій формі, складання опорного конспекту, графічне представлення матеріалу (складання схем, рисунків, графіків, діаграм), складання тестів та еталонних відповідей до них, створення матеріалів презентацій, проведення типових розрахунків за даними, отриманими на практичних заняттях;

- підготовку до усного опитування або тестування;
- підготовку до заліку.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення та закріплення знань здобувачів освіти, розвиток їх аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни.

Невичерпний перелік заходів може включати:

- самостійне вивчення з рекомендованого переліку додаткових теоретичних питань, нерозглянутих на лекціях;
- розв'язування додаткових задач за тематикою практичних занять;
- виконання творчих аналітично-розрахункових робіт;
- аналіз наукової публікації за визначеною викладачем темою;
- аналіз наукових матеріалів по заданій темі зі складанням схем та моделей на підставі отриманих результатів;

• поглиблений аналіз науково-методичної літератури (підготовка рецензій, анотацій на статтю або посібник, складання анотованого списку статей із відповідних журналів щодо галузі знань, аналітичний звіт з побудови наукової гіпотези за обраною аспірантом тематикою дослідження та ін.);

Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з дисципліни може виконуватися у бібліотеці, читальних залах університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, у домашніх умовах, у тому числі з використанням технологій дистанційного навчання та інтернет ресурсів. Перелік навчально-методичних матеріалів разом з рекомендованою науковою та фаховою й періодичною літературою, необхідний для забезпечення самостійної роботи аспірантів, наведено у пункті 7. Здобувач освіти в ході самостійної роботи може:

- самостійно визначати рівень (глибину) опрацювання змісту матеріалу;
- самостійно опрацьовувати додаткові теми і питання;
- пропонувати свої варіанти організаційних форм самостійної роботи;
- використовувати для самостійної роботи методичні та навчальні посібники та інші інформаційні ресурси понад запропонованого переліку;
- здійснювати самоконтроль результатів самостійної роботи (власними методами або запропонованими викладачем).

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння аспірантами у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який було опрацьовано під час проведення навчальних занять. Загальна кількість годин самостійної роботи, яка надається аспіранту для засвоєння навчального матеріалу дисципліни, становить 118 годин.

Основним завданням самостійної роботи аспіранта є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел. Самостійна робота аспіранта організовується шляхом вибору аспірантом теми реферату, написання реферату та доповіді з теми. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

Теми для індивідуальних завдань аспірантів

№з/п	Назва теми
1	Системний аналіз методологічних підходів у психології (особистісний, віковий, індивідуальний, діяльнісний, системний)
2	Проблема методу в психології: кількісні та якісні методи дослідження в сучасній психології
3	Порівняльний аналіз провідних теорій особистості
4	Біхевіоризм та його роль у розвитку сучасних навчальних та психотерапевтичних технологій
5	Спілкування як базова категорія психології: розвиток механізмів взаєморозуміння та перцептивні помилки.

6	Соціально-психологічна взаємодія як умова розвитку особистості та суспільства
7	Психологічний аналіз соціальних відносин. Девіантна поведінка та маргінальна особистість.
8	Психологія конфліктної взаємодії
	Разом

Індивідуальна робота

Індивідуальні завдання видані здобувачу вирішуються методами активного пошуку та розв'язку ситуаційних завдань, та містяться у методичних рекомендаціях щодо їх виконання. Після опрацювання здобувач звітує лектору про виконану індивідуальну роботу.

7. Список основної та додаткової літератури

Базова

1. Долинська Л. В. Загальна психологія: Хрестоматія. Навчальний посібник / Л.В. Долинська Л. В. та ін. - К: Каравела, 2017. – 640 с.
2. Калюжна Є.М. Теоретико-методологічні проблеми психології: навчальний посібник. - Київ: ІПК ДСЗУ, 2019. 136 с.
3. Козлова О.А. Соціальна психологія особистості та спілкування : практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія» / О.А. Козлова – Харків : НТУ «ХПІ», 2017. – 172 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С. Д. Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 272 с.
5. Москаленко, В. В. Соціальна психологія [Текст]: підручник для студентів ВНЗ / В. В. Москаленко. – Вид. 2-е. – К.: ЦНЛ, 2008. – 688 с. (базове джерело інформації).
6. Рибалка В.В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ: Талком, 2017. 245 с.

Допоміжна

1. Kholodova O. O. Ways to improve the psychological culture of student youth /Colloquium-journal. №8 (95), 2021. Część 2. (Warszawa, Polska) P.34-39.
2. Kholodova O. O. Axiological model of psychological assistance for student youth /Colloquium-journal. №8 (95), 2021. Część 2. (Warszawa, Polska). P.39-44.
3. Холодова О.О. Використання аксіологічної моделі у процесі надання психотерапевтичної допомоги. Наука і освіта. Науково-практичний журнал Південного наукового центру НАПН України. Педагогіка і психологія. Київ. №1-2/ СХПІ, Січень-квітень, 2013, С. 104-106.
4. Холодова О.О. Особливості надання психологічної допомоги студентській молоді в сучасних умовах. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2020, Випуск 63. С.215-219.
5. Холодова О.О. Комунікаційна компетентність – основа професіоналізму спеціаліста в сфері маркетингу туризму. Географія та туризм: Науковий збірник. Київ: Альтерпрес, 2011, Вип. 13. С.166-173.
6. Холодова О.О. Ціннісні аспекти комунікації в сфері маркетингу туризму. Географія та туризм: Науковий збірник. Київ: Альтерпрес, 2011. Вип. 13. С.44-51.
7. Kholodova O. O. Social-psychological aspekt of psychological assistance /Colloquium-journal. №14, 2021. Część 2. (Warszawa, Polska) P.41-47.

Інформаційні ресурси

1. <http://psychologiya.com.ua/knigi-po-psixologii.html>
2. <http://psychologiya.com.ua/psixologicheskij-slovar.html>
3. <http://chitalka.info/psy.html> – Електронні підручники онлайн «Психологія».
4. <http://psych.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/referatpart>
5. <http://osvita.ua/school/psychology/> – osvita.ua.
6. <http://www.meta-ukraine.com> – Мета – українська пошукова система.
7. <http://management.com.ua>.
8. <http://www.login.kpi.ua/> - Електронний кампус
9. www.gumer.info
10. www.Psylib.kiev.ua

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1. Види контролю (поточний, рубіжний) проміжна атестація

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психології» використовуються такі види контролю:

1. *Поточний контроль* – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на практичних заняттях, перевірки виконання тестових завдань тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння здобувачем навчального матеріалу, який охоплюється темою практичного заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. *Самоконтроль* призначений для самооцінки аспірантами якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни (розділу, теми). Формою здійснення цього виду контролю є проходження аспірантами тестування за кожною темою дисципліни в мережі Інтранет ВНАУ;

3. *Рубіжний контроль*, формою якого є атестація;

4. *Оцінка результатів самостійної роботи* як важливого компонента навчального процесу, керованого під час індивідуально-консультативної роботи викладача з аспірантом;

5. *Підсумковий семестровий контроль* – здійснюється у формі заліку відповідно до графіка освітнього процесу шляхом визначення ступеню засвоєння здобувачем навчальної дисципліни за результатами виконання обов'язкових завдань поточного контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному аграрному університеті». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Оцінка рівня роботи здобувача під час поточного контролю здійснюється у межах 35- 50 балів.

Оцінка рівня виконання самостійної роботи (виконання індивідуальних творчих завдань) оцінюється у 20 балів.

Результати заліку оцінюються у 100-бальній системі. Вага заліку у підсумковій оцінці становить (автоматизоване електронне тестування) – 30 балів.

Визнання результатів набутих у неформальній/інформальній освіті здійснюються до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом передбачено опанування освітнього компонента.

8.2. Форми контролю

Форми поточного та підсумкового контролю:

- усне опитування,
- письмове опитування,
- тестовий контроль,
- виконання та захист самостійної роботи (реферат),

- атестація,
- залік.

**Рейтингова оцінка за шкалою дисципліни
«Методика викладання у вищій школі»**

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Рейтингова оцінка за шкалою навчального закладу (абсолютна кількість балів за дисципліну)
A	Зараховано	90 – 100
B	Зараховано	82-89
C		75-81
D	Зараховано	66-74
E		60-65
FX	Незараховано з можливістю повторного складання	35-59
F	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34

9. Політика навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (підтвердження документально) дозволяється перескладання пропущених тем курсу.

Політика щодо дедлайнів і перездачі:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання здійснюється відповідно до визначених термінів;
- засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю;
- пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується аспірантом (співбесіда, есе-завдання тощо);
- пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, аспірант відпрацьовує згідно з графіком консультацій;
- перездача здійснюється з дозволу відділу аспірантури та докторантури за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності:

Політика академічної доброчесності здійснюється згідно з Положенням про академічну доброчесність у Вінницькому національному аграрному університеті від 21 жовтня 2019 року. <https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-pro-akademichnu-dobrochesnist--.pdf>.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Крім того, підсумковий семестровий контроль здобувачів освіти може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання університету; з метою контролю виконання завдань заліку в дистанційній формі викладач має право протягом усього заходу користуватись засобами інформаційно-комунікаційного зв'язку, які дозволяють ідентифікувати здобувача освіти (Zoom, BigBlueButton, Google Meet, Viber тощо).